

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

วิชาพระพุทธศาสนา เป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรการเรียนการสอนของการศึกษาไทย ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา วิชาพระพุทธศาสนามีลักษณะบางอย่าง ที่แตกต่างจากวิชาอื่น เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น เพราะวิชาพระพุทธศาสนามีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อขัดเกลากาย(กายภาวนา) และจิตใจ(จิตตภาวนา)ของผู้เรียนให้พัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม ส่วนวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น มีวัตถุประสงค์เพียงการรู้เพื่อสนองความต้องการทางกายและเพื่อประเทืองปัญญา และเพื่อประกอบอาชีพบางอย่างที่ตนชอบใจ

การเรียนการสอนพระพุทธศาสนาประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ 1. ครูผู้สอน 2. เนื้อหา 3. ผู้เรียน และเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบดังกล่าว ผู้วิจัยได้พบสภาพปัญหาในเบื้องต้น คือ

1. ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนาโดยตรง แต่ได้รับมอบหมายให้สอนวิชาพระพุทธศาสนา จึงเป็นสาเหตุให้ขาดครูที่มีความสามารถเฉพาะทาง ที่เข้าใจและรู้หลักของพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

2. หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา ผู้เขียนส่วนใหญ่เป็นพระสงฆ์ หรือผู้ที่เคยบวชเรียนมาก่อน นักวิชาการเหล่านี้ไม่มีความรู้และประสบการณ์ทางโลกเพียงพอ ที่จะประยุกต์เข้ากับเนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนา จึงเป็นสาเหตุให้เนื้อหาบางส่วนยาก ไม่เหมาะสำหรับการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

3. ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนเพราะการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาไม่เอื้อต่อการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป เช่น ไม่สามารถนำไปใช้ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย เหมือนวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น

ปัญหาข้างต้นเหล่านี้ สมควรจะมีการศึกษาวิจัยเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน
2. เพื่อเสนอแนะทางออกและวิธีการแก้ไขปัญหาเหล่านี้

1.3 ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาวิเคราะห์การเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยแบ่งเป็นประเด็น ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาในปัจจุบัน(หลักสูตรใหม่)ที่ใช้ทั่วประเทศ
2. โรงเรียน(ครูและนักเรียน) โดยศึกษาวิเคราะห์จากโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษา

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ได้ทราบถึงปัญหาในการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน
2. ได้แนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
2. สัมภาษณ์แบบเจาะลึกครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาและนักเรียน
3. สัมภาษณ์นักวิชาการที่เกี่ยวข้องจำนวนหนึ่งเพื่อประมวลความเห็น
4. สัมภาษณ์ประเมินผลสภาพปัญหาและเสนอแนะแนวทางแก้ไข
5. อภิปรายสรุปและข้อเสนอแนะ